

Arthur Terrance Harding

Ημερολόγιο Πολέμου

Μέρος Γ

Η συνάντηση έγινε στα γραφεία του Κόσμου. Ο καταξιωμένος σκηνοθέτης Κώστας Νίκας με σύστησε στον κινηματογραφιστή και διευθυντή φωτογραφίας Σάιμον Χάρντινγκ. Ο Σάιμον έχει εργαστεί σε μεγάλες παραγωγές του Χόλιγουντ και του Βρετανικού κινηματογράφου και έχει μακρά συνεργασία με τον Κώστα Νίκα. Ο πατέρας του, που δεν βρίσκεται πλέον στη ζωή, πολέμησε στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια Δεύτερο Παγκόσμιο Πολέμου. Γνώρισε από κοντά τον ταγματάρχη Τσιγάντε και τους καπετάνιους του Ελάς και κατέγραψε τις εμπειρίες του με την μορφή ημερολογίου χωρίς μεγαλοστομίες και υπερβολές. Μετά τον πόλεμο εργάστηκε ως μαθηματικός αλλά δεν επέστρεψε ποτέ στην Ελλάδα. Ο αξιωματικός του βρετανικού στρατού, Arthur Terrance Harding δεν ξέχασε ποτέ τους γενναίους νησιώτες που γνώρισε στα Δωδεκάνησα. Ευχαριστώ θερμά τον Σάιμον Χάρντινγκ που μας εμπιστεύτηκε αυτό το σημαντικό ιστορικό ντοκουμέντο και τον Κώστα Νίκα που μας έφερε σε επαφή και είχε την ιδέα να μεταφραστεί και να δημοσιευτεί, για πρώτη φορά, το ημερολόγιο.

Γ.Δ.

Το δεύτερο, ολοένα και πιο έντονο πρόβλημα ήταν οι πρόσφυγες, καθώς όλο και περισσότεροι νησιώτες των Δωδεκανήσων προσπαθούσαν να φτάσουν σε κάποιο από τα νησιά που είχαν εκκενώσει οι Γερμανοί. Τους μαζέψαμε και τους πήγαμε σε ένα στρατόπεδο στην Κάσο. Εκεί, στην Κάσο, έμαθα ότι ο πόλεμος είχε τελειώσει. Καθώς έμπαινα στο λιμάνι με ένα ολόκληρο φορτίο προσφύγων, αντίκρισα έναν προφανώς μεθυσμένο δεκανέα του Βασιλικού Μηχανικού πάνω στο καμπαναριό της εκκλησίας, να χτυπά την καμπάνα με το γλωσσίδι της για να γιορτάσει τη «Νίκη των Συμμάχων».

Η επίσημη παράδοση της γερμανικής φρουράς στα Δωδεκάνησα πραγματοποιήθηκε στο νησί Σύμη, βόρεια της Ρόδου. Η Σύμη ήταν το πρώτο νησί στο οποίο κατέπλευσα, στην πρώτη μου επιχείρηση πριν από περίπου τρία χρόνια, και αφού ήταν ακριβώς απέναντι από τη Ρόδο, είχε γίνει το σκηνικό για πολλές «κατεργαριές» και από τις δύο πλευρές.

Η Διοίκηση (Βρετανική Στρατιωτική Διοίκηση - BMA) είχε ήδη συγκροτηθεί, αλλά υπήρχε έλλειψη διοικητικού προσωπικού. Οι μόνοι άνθρωποι που γνώριζαν τα νησιά ήταν οι δυνάμεις Καταδρομών. Έτσι, έγινα Βοηθός Αξιωματικός Πολιτικών Υποθέσεων της Λέρου. Ο Αξιωματικός Πολιτικός Υποθέσεων με τον οποίο συνεργαζόμουν ήταν ο ταγματάρχης Rupert Nathaniel Cole-Fran, ένας Ουσάρος (Cherry Pickers, απ' ό,τι θυμάμαι), επίσης από την Ομάδα Ερήμου Μεγάλης

Οι μόνοι άνθρωποι που γνώριζαν τα νησιά ήταν οι δυνάμεις Καταδρομών. Έτσι, έγινα Βοηθός Αξιωματικός Πολιτικών Υποθέσεων της Λέρου.

Εμβέλειας, των Ειδικών Δυνάμεων της Βρετανικής Αεροπορίας (SAS), που είχαμε υπηρετήσει μαζί στη Σάμο και τα πηγαίναμε αρκετά καλά. Ήταν ένας θαυμάσιος άνθρωπος· ατάραχος, ήρεμος, με μια κυνική αίσθηση του χιούμορ. Μία από τις αξιολάμπτες αδυναμίες του ήταν να κάνει την εξής παρατήρηση: «Λοιπόν, υποθέτω ότι μπορούμε πάντα να δώσουμε τη μάχη μας για να φύγουμε από δω». Το έβρισκε δύσκολο να πάρει την BMA όσο σοβαρά θα ήθελαν. (Παρόμοια δυσκολία είχα κι εγώ). Σκάρωσε ένα τραγουδάκι πάνω στη μελωδία του γνωστού ιρλανδικού τραγουδιού «A little bit of stardust fell from out the sky one day» («Ένα κομματάκι αστερόσκονη έπεσε μια μέρα από τον ουρανό»).

«Ένα κομματάκι μαλακία έπεσε μια μέρα από τον ουρανό, και δεν ήξεραν πώς να το πουν, το είπαν BMA και το 'φεραν εδώ».

Σύντομα ο «Franco», όπως τον αποκαλούσαν, προχώρησε στην καριέρα του. Συνειδητοποίησε ότι πιθανότατα δεν θα τα πήγαινα πολύ καλά με τον διάδοχό του, κι έτσι τα κανόνισε ώστε να τοποθετηθώ

Αξιωματικός Πολιτικών Υποθέσεων στο Καστελλόριζο. Μάλλον δεν ήταν πολύ δύσκολος διακανονισμός. Το Καστελλόριζο είναι το μικρότερο και πιο απομακρυσμένο από τα νησιά των Δωδεκανήσων, ενενήντα μίλια ανατολικά της Ρόδου και μόνο μερικά μίλια από τις τουρκικές ακτές. Παρ' όλα αυτά, κατά τη διάρκεια του πολέμου γνώρισε έντονη δραστηριότητα, ιδιαίτερα όταν χρησιμοποιήθηκε ως σταθμός κατά την εκκένωση των στρατευμάτων από τη Λέρο.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι Γερμανοί βομβάρδισαν τόσο πολύ το λιμάνι (το οποίο ήταν το μόνο μέρος του νησιού που κατοικούσαν), ώστε ολόκληρος ο πληθυσμός έπρεπε να εκκενώσει και να οδηγηθεί σε στρατόπεδα στην Παλαιστίνη ή στις τουρκικές ακτές. Ο πόλεμος τελείωσε, αποφασίστηκε να επιστρέψουν οι κάτοικοι, αν το επιθυμούσαν, να τους δοθούν οικοδομικά υλικά και δελτία φαγητού και να ξαναχτίσουν τα σπίτια τους. Δεν ήταν ακριβώς το ιδανικό πόστο, αλλά με τράβηξε. Ήξερα το νησί αρκετά καλά και μου άρεσε να είμαι μακριά από τη «Διοίκηση».